

UCHWAŁA NR XXXV/689/2012
RADY MIASTA RZESZOWA

z dnia 10 lipca 2012 r.

**w sprawie określenia przepisów porządkowych związanych z przewozem osób i bagażu
środkami publicznego transportu zbiorowego**

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt. 4, art. 18 ust. 2 pkt. 15, art. 40 ust. 1 i art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U z 2001, Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) oraz art. 15 ust. 5 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. Prawo przewozowe (Dz.U z 2000, Nr 50, poz. 601 z późn. zm.)

Rada Miasta Rzeszowa uchwala, co następuje:

§ 1. Określa się przepisy porządkowe związane z przewozem osób i bagażu środkami publicznego transportu zbiorowego organizowanego przez Zarząd Transportu Miejskiego w Rzeszowie na obszarze Gminy Miasto Rzeszów oraz gmin, z którymi Gmina Miasto Rzeszów zawarła stosowne porozumienia międzygminne w brzmieniu określonym w Regulaminie stanowiącym załącznik nr 1 do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Rzeszowa.

§ 3. Traci moc uchwała nr XVIII/134/99 Rady Miasta Rzeszowa z dnia 29 czerwca 1999 r. w sprawie określenia przepisów porządkowych związanych z przewozem osób i bagażu pojazdami miejskiej komunikacji zbiorowej.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Podkarpackiego.

Przewodniczący
Rady Miasta Rzeszowa

Andrzej Dec

REGULAMIN

Przepisy porządkowe związane z przewozem osób i bagażu środkami publicznego transportu zbiorowego organizowanego przez Zarząd Transportu Miejskiego w Rzeszowie

Rozdział I. Przepisy ogólne

§ 1.

1. Niniejszy Regulamin stanowi załącznik nr 1 do uchwały nr XXXV/689/2012 Rady Miasta Rzeszowa z dnia 10 lipca 2012 r w sprawie określenia przepisów porządkowych związanych z przewozem osób i bagażu środkami publicznego transportu zbiorowego.
2. Regulamin określa warunki obsługi podróżnych oraz przepisy porządkowe przewozu osób i rzeczy środkami lokalnego transportu zbiorowego organizowanego i nadzorowanego przez miasto Rzeszów, przy pomocy jednostki organizacyjnej pod nazwą Zarząd Transportu Miejskiego w Rzeszowie, zwany dalej „ZTM”.

§ 2.

Ileć w Regulaminie jest mowa o:

- 1) **autobusie** – należy przez to rozumieć pojazd należący do przedsiębiorcy, który posiada zawartą umowę z ZTM i wykonuje przewozy na liniach komunikacyjnych organizowanych przez ZTM;
- 2) **kontrolerze** – należy przez to rozumieć osobę uprawnioną do kontroli biletów na podstawie upoważnienia udzielonego przez ZTM;
- 3) **kursie** – należy przez to rozumieć połączenie o określonym czasie (godzinie i terminie realizowania) między ściśle określonymi przystankami komunikacyjnymi na trasie w jednym kierunku;
- 4) **organizatorze** – należy przez to rozumieć Zarząd Transportu Miejskiego w Rzeszowie będący jednostką organizacyjną Gminy Miasto Rzeszów;
- 5) **podróżnym** – należy przez to rozumieć każdą osobę korzystającą z usług przewozowych.

§ 3.

Ceny urzędowe za usługi przewozowe w publicznym transporcie zbiorowym o charakterze użyteczności publicznej, uprawnienia do zwolnień i ulg w opłatach za usługi przewozowe publicznego transportu zbiorowego, sposób ustalania wysokości opłat dodatkowych i opłaty manipulacyjnej w razie niedopełnienia obowiązków zapłaty należności przewozowych określają odrębne uchwały Rady Miasta Rzeszowa.

§ 4.

1. ZTM zapewnia w swojej siedzibie oraz na stronie internetowej www.ztm.erzeszow.pl bezpłatny wgląd do wszystkich przepisów przewozowych obowiązujących podróżnych na terenie Gminy Miasto Rzeszów oraz gmin, z którymi Gmina Miasto Rzeszów zawarła porozumienia międzygminne.
2. ZTM może umieścić w autobusach oraz na stronie internetowej www.ztm.erzeszow.pl aktualne informacje dotyczące cen urzędowych za usługi przewozowe, o rodzajach biletów które emituje oraz informacje o osobach uprawnionych do zwolnień i ulg w opłatach za usługi przewozowe publicznego transportu zbiorowego, a także o wysokości opłat dodatkowych i opłaty manipulacyjnej.

§ 5.

1. Przewozy osób i rzeczy na liniach komunikacyjnych organizowanych przez ZTM odbywają się autobusami.
2. Podróżny zawiera z organizatorem umowę przewozu poprzez wejście do autobusu.

§ 6.

1. Podróżni oraz kierowcy autobusów, pracownicy nadzoru ruchu, kontrolerzy biletów są obowiązani przestrzegać postanowień niniejszego Regulaminu.
2. Kierowcy autobusów, pracownicy nadzoru ruchu i kontrolerzy biletów obowiązani są do wydawania wskazówek, uwag oraz poleceń mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa podróżnych, prawidłowe funkcjonowanie przewozu organizowanego przez ZTM oraz egzekwowanie postanowień niniejszego Regulaminu. Podróżni obowiązani są podporządkować się wskazówkom, uwagom oraz poleceniom, o których mowa w zdaniu pierwszym.
3. W przypadkach nadzwyczajnych, takich jak np. zagrożenie zdrowia lub życia, popełnienie przestępstwa, rażące naruszenie przepisów porządkowych lub inne poważne zakłócenie porządku publicznego, kierowca autobusu uprawniony jest do zmiany ustalonej trasy przejazdu w celu skorzystania z pomocy odpowiednich służb, w szczególności Policji, Straży Miejskiej, jednostki ratowniczo – gaśniczej, placówki służby zdrowia.
4. W przypadku awaryjnej zmiany trasy przejazdu kierowca autobusu lub pracownicy nadzoru ruchu obowiązani są do poinformowania podróżnych o zmianie przebiegu ustalonej trasy.

§ 7.

Znalazca rzeczy pozostawionej w autobusie powinien powiadomić o jej znalezieniu kierowcę autobusu i przekazać znalezioną rzecz.

§ 8.

1. Podróżny uprawniony do bezpłatnych usług przewozowych oraz ulg za usługi przewozowe w komunikacji miejskiej na podstawie ustaw lub uchwały Rady Miasta Rzeszowa ma obowiązek zabrać ze sobą do autobusu odpowiedni dokument potwierdzający to uprawnienie. Dokumentem tym jest również legitymacja wydana przez ZTM.

2. Wykaz dokumentów poświadczających uprawnienia do bezpłatnych usług przewozowych oraz ulg za usługi przewozowe w komunikacji miejskiej określa odrębna uchwała Rady Miasta Rzeszowa.
3. Podróżny, który nie jest uprawniony do bezpłatnych usług przewozowych oraz ulg za usługi przewozowe w komunikacji miejskiej na podstawie ustaw, umów międzynarodowych lub uchwały Rady Miasta Rzeszowa ma obowiązek uiścić pełną należność za przejazd.

§ 9.

1. Podróżny ma prawo:
 - 1) do godziwych i bezpiecznych warunków podróżowania zgodnie z rozkładem jazdy;
 - 2) do kulturalnej, z poszanowaniem godności osobistej obsługi przez kierujących autobusami, pracowników nadzoru ruchu i osoby kontrolujące.
2. W razie awarii lub uszkodzenia autobusu, podróżnemu posiadającemu skasowany bilet z tego autobusu przysługuje prawo kontynuowania jazdy na podstawie tego biletu następnym autobusem tej samej linii lub innej linii przebiegającej tą samą trasą albo autobusem zastępczym podstawionym przez przewoźnika.

Rozdział II. Ogólne zasady korzystania z biletów

§ 10.

1. W celu wypełnienia obowiązku zapłaty należności za przejazd, podróżny winien nabyć bilet emitowany przez ZTM.
2. ZTM emituje bilety w formie:
 - 1) papierowych bloczków ze stosownym nadrukiem (bilety jednorazowe, bilety czasowe, karnety wieloprzejazdowe, bilety tygodniowe);
 - 2) papierowych znaczków ze stosownym nadrukiem i hologramem, wydawanych wraz z legitymacją (bilety miesięczne);
 - 3) kart plastikowych ze stosownym nadrukiem – miesięczne bilety sieciowe;
 - 4) elektronicznej – za pomocą telefonu komórkowego (bilety jednorazowe, bilety czasowe).
3. Podróżny wypełnia obowiązek zapłaty należności za przejazd poprzez:
 - 1) skasowanie biletu w znajdującym się w autobusie kasowniku, tj. włożenie biletu do kasownika i nadanie mu cech ważności przez dokonanie na nim odpowiedniego nadruku w postaci ciągu cyfr (dotyczy np. biletów jednorazowych, biletów czasowych oraz karnetów wieloprzejazdowych);
 - 2) wykupienie odpowiedniego znaczka do legitymacji (dotyczy biletów miesięcznych trasowanych);
 - 3) wykupienie odpowiedniego miesięcznego biletu sieciowego;
 - 4) zakupienie biletu elektronicznego za pomocą telefonu komórkowego (bilety jednorazowe i bilety czasowe).
4. Podróżny ma obowiązek sprawdzić poprawność skasowania. Jeżeli podróżny stwierdzi nieczytelność lub niepoprawność skasowania wówczas ma obowiązek zgłoszenia tego faktu kierowcy autobusu.
5. W przypadku stwierdzenia awarii urządzeń kasujących podróżny zobowiązany jest powiadomić o tym kierującego autobusem.
6. Za bilety nieważne uważa się bilety:

- 1) zniszczone (wymięte, podarte – w stopniu uniemożliwiającym odczytanie nadruku w postaci ciągu cyfr, numeru biletu);
- 2) wielokrotnie kasowane, podrobione bądź emitowane przez podmioty inne niż ZTM;
- 3) skasowane po wezwaniu do okazania;
- 4) o zaniżonej wartości;
- 5) jednorazowe i karnety wieloprzejazdowe skasowane w innym autobusie;
- 6) czasowe po upływie czasu ważności;
- 7) miesięczne trasowane nieważne na danej trasie lub przeterminowane;
- 8) wieloprzejazdowe (karnety) oderwane od biletu zasadniczego;
- 9) odstąpione przez inną osobę.
- 10) bilety imienne, na którym po naniesieniu zewnętrznych cech biletu imiennego (imię, nazwisko oraz numer dokumentu ze zdjęciem użytkownika biletu), dokonano jakiegokolwiek poprawek, zmian lub usunięć.

§ 11.

1. Bilety emitowane w formie papierowych bloczków (jednorazowe, bilety czasowe i karnety wieloprzejazdowe) można nabywać w kasach ZTM oraz w punktach sprzedaży.
2. Bilety emitowane w formie elektronicznej za pomocą telefonu komórkowego można nabywać po zainstalowaniu w telefonie odpowiedniej aplikacji lub wykonaniu połączenia pod właściwy numer.
3. Bilety okresowe można nabywać w Kasach Biletowych oraz Punktach Obsługi Pasażera ZTM.
4. Dystrybutorzy i sprzedawcy detaliczni biletów nie są upoważnieni do udzielania informacji dotyczących zasad korzystania z biletów.

§ 12.

1. W autobusach komunikacji miejskiej dostępne w sprzedaży są tylko bilety 60 – minutowe. W autobusach linii „L” dostępne w sprzedaży są również bilety przeznaczone dla linii „L”. Zakup biletu u kierującego autobusem powinien nastąpić na przystanku, na którym podróżny wsiada.
2. Kierowca autobusu może prowadzić sprzedaż biletów wyłącznie podczas postojów na przystankach komunikacyjnych. W razie opóźnienia autobusu większego niż 5 minut w stosunku do rozkładu jazdy kierowca autobusu może odmówić sprzedaży biletów.
3. W przypadku konieczności zakupu biletu u kierowcy autobusu podróżny;
 - a) zobowiązany jest wejść do autobusu przednim wejściem specjalnie do tego przeznaczonym, oznaczonym napisem: „Wejście dla kupujących bilet”;
 - b) bezpośrednio po wejściu do autobusu obowiązany jest niezwłocznie udać się do kierowcy autobusu celem zakupu biletu i natychmiast po zakupie biletu skasować go w najbliższym kasowniku.
4. Brak możliwości nabycia biletu u kierowcy autobusu, będącej jedynie uzupełnieniem stacjonarnej sieci sprzedaży biletów, nie zwalnia podróżnego z odpowiedzialności za przejazd bez ważnego biletu.

Rozdział III. Zasady korzystania z biletów jednorazowych

§ 13.

1. Bilet jednorazowy uprawnia do przejazdu jednym autobusem, w jednym kursie, na wybranej przez podróżnego linii, na całym jej przebiegu.
2. Podróżny, który nie posiada ważnego biletu okresowego lub dokumentu uprawniającego do bezpłatnych przejazdów, jest obowiązany skasować bilet niezwłocznie po wejściu do autobusu. W przypadku braku biletu podróżny winien niezwłocznie zgłosić ten fakt kierującemu i przygotować odliczoną kwotę na zakup biletu.
3. Jeden bilet uprawnia do przejazdu jednego podróżnego.
4. Skasowanego biletu nie wolno odstępować innemu podróżnemu.

Rozdział IV. Zasady korzystania z biletów czasowych

§ 14.

1. Bilet czasowy uprawnia do przejazdu przez czas na nim określony. Czas ten określony jest w minutach lub godzinach.
2. Na podstawie biletu czasowego, skasowanego w jednym autobusie podróżny może korzystać z każdego innego autobusu w komunikacji miejskiej pod warunkiem, że przed wejściem do innego autobusu nie upłynął jeszcze czas określony na bilecie.
3. Czas, w którym podróżny rozpoczął przejazd ustala się na podstawie czterech ostatnich cyfr wydrukowanych na bilecie przez kasownika.
4. Czas ważności lub godzina zakupu biletu nabytego przez telefon komórkowy wyświetlany jest w telefonie.
5. Podróżny wsiadający do autobusu na przystanku początkowym może wstrzymać się ze skasowaniem biletu do czasu aż rozpocznie się przewóz.
6. Bilet 60-minutowy po jego skasowaniu w danym autobusie upoważnia do przejazdu w ramach danego kursu autobusu nawet w przypadku gdy czas przejazdu przekroczy 60 minut.
7. Podróżny uprawniony jest do kontynuowania przejazdu do najbliższego przystanku, w sytuacji gdy czas określony na bilecie, upłynął podczas przejazdu pomiędzy przystankami.
8. Podróżny uprawniony jest do kontynuowania przejazdu mimo upływu czasu określonego na bilecie w przypadku:
 - 1) awarii autobusu;
 - 2) kolizji drogowej na trasie przejazdu.

Rozdział V. Zasady korzystania z karnetów

§ 15.

1. Karnety wieloprzejazdowe składają się z 4 kuponów, z których każdy stanowi osobny bilet jednoprzejazdowy.
2. Zasady dotyczące korzystania z biletów jednoprzejazdowych stosuje się odpowiednio do korzystania z poszczególnych kuponów karnetów wieloprzejazdowych.

3. W celu dalszego korzystania z karnetu po wykorzystaniu każdego kuponu podróżny odrywa kupon wzdłuż perforowanej linii.
4. Skasowany kupon, na podstawie którego podróżny korzysta z przewozu, nie może być oderwany od biletu zasadniczego (karnetu) do czasu zakończenia przewozu.

Rozdział VI. Zasady korzystania z biletów okresowych

§ 16.

1. Bilet miesięczny trasowany uprawnia do przejazdu autobusami wszystkich linii pokrywających się z trasą wskazaną na legitymacji.
2. Do wydania legitymacji uprawniającej do nabycia imiennego biletu okresowego należy przedłożyć aktualne zdjęcie, dokument potwierdzający tożsamość oraz w przypadku:
 - 1) osób niepełnosprawnych – legitymację osoby niepełnosprawnej wydaną na podstawie stosownych dokumentów wraz z dowodem osobistym;
 - 2) emerytów – legitymację emeryta wraz z dowodem osobistym;
 - 3) studentów – ważną legitymację studencką;
 - 4) uczniów – ważną legitymację szkolną.
3. Bilet miesięczny trasowany uprawnia do przejazdu autobusem jedynie osobę wskazaną w imiennej legitymacji ze zdjęciem wydawanej przez ZTM.
4. Podróżny może korzystać z przewozów na podstawie zakupionego biletu okresowego w okresie jego ważności zamieszczonym na bilecie przez wszystkie dni miesiąca przez całą dobę.
5. Podróżny korzystający z imiennego biletu sieciowego lub z biletu 7 – dniowego jest zobowiązany posiadać przy sobie dokument tożsamości ze zdjęciem i okazywać go wraz z biletem podczas kontroli.
6. Podróżny ma obowiązek podpisać bilet wymagający jego osobistego podpisu w sposób trwały i czytelny.

Rozdział VII. Zasady dotyczące przeprowadzania kontroli biletów

§ 17.

1. Kontroli mogą dokonywać wyłącznie osoby upoważnione przez ZTM.
2. W czasie trwania kontroli, kontroler winien posiadać identyfikator umieszczony w widocznym miejscu, który zawiera dane ZTM, zdjęcie, numer służbowy kontrolera, zakres upoważnienia oraz podpis i pieczęć wystawcy.
3. Rozpoczęcie kontroli następuje z chwilą jej ogłoszenia.
4. Kontrola biletów odbywa się podczas jazdy autobusu i w autobusie.
5. Kontrola rozpoczyna się po jej ogłoszeniu z równoczesnym zablokowaniem kasowników przez prowadzącego autobus.
6. Po wejściu do autobusu kontroler musi głośno i wyraźnie ogłosić przystąpienie do kontroli biletów: *„Dzień dobry (dobry wieczór), proszę przygotować bilety do kontroli”*.
7. Kontrolujący obowiązani są do udzielenia podróżnym wszystkich informacji dotyczących taryfy, rodzajów biletów emitowanych przez ZTM, obowiązujących przepisów porządkowych, wysokości opłat dodatkowych, a na każde żądanie podróżnego umożliwić spisanie przez podróżnego swojego numeru służbowego oraz poinformować o miejscu i sposobie składania reklamacji.

§ 18.

1. Podróżny zobowiązany jest posiadać ważny bilet podczas przejazdu. Przez ważny bilet należy rozumieć bilet o odpowiednim nominale cenowym, prawidłowo skasowany, niezniszczony. Obowiązkiem podróżnego jest niezwłocznie skasować bilet, tj. zaraz po wejściu do autobusu, a podczas kontroli okazać na żądanie kontrolującego ważny bilet.
2. Podróżnemu nie wolno odstępować biletu innej osobie, jak również korzystać z biletu przekazanego (podanego), wykorzystanego wcześniej. Nieważny jest bilet jednorazowy użyty przez inną osobę korzystającą z przewozu na podstawie tego biletu.
3. Nie można legitymować się biletem przed jego skasowaniem jako ważnym biletem uprawniającym do przejazdu. Bilet jednorazowy kasowany dwukrotnie jest nieważny.
4. Bilety okresowe ważne są przez całą dobę i należy je okazywać podczas kontroli. Znaczek miesięczny bez wpisanego numeru zaświadczenia jest nieważny. Bilet okresowy imienny bez wpisanego imienia posiadacza, adresu i innych danych wymaganych na bilecie, jest nieważny.
5. W przypadku biletu zakupionego przez telefon obowiązkiem podróżnego jest pokazanie kontrolerowi aplikacji z wyświetlonymi informacjami o uiszczeniu opłaty za przejazd.
6. Podróżny uprawniony do bezpłatnych usług przewozowych lub ulg za usługi przewozowe obowiązany jest posiadać przy sobie i okazywać na wezwanie kontrolera dokument poświadczający to uprawnienie.
7. Podróżny korzystający z biletu imiennego ma obowiązek posiadać przy sobie i okazać na wezwanie kontrolującego dokument tożsamości.

§ 19.

1. W przypadku stwierdzenia, że podróżny nie posiada ważnego biletu na przejazd lub przewóz bagażu, albo nie posiada dokumentu uprawniającego do bezpłatnej usługi przewozowej lub ulgi za usługę przewozową, kontroler wzywa podróżnego do uiszczenia opłaty dodatkowej za przejazd, zgodnie z obowiązującą uchwałą Rady Miasta Rzeszowa.
2. Podróżny jest zobowiązany do umożliwienia kontrolerowi szczegółowego obejrzenia biletu w celu sprawdzenia prawidłowości skasowania oraz autentyczności biletu.
3. W przypadku odmowy uiszczenia należności wzywa podróżnego do okazania dokumentu umożliwiającego stwierdzenie tożsamości i nakłada opłatę dodatkową wypełniając druk wezwanie do zapłaty opłaty dodatkowej, wg wzoru ustalonego przez ZTM.
4. Wezwanie do zapłaty opłaty dodatkowej wypełnia się w dwóch egzemplarzach, z których jeden otrzymuje podróżny, a fakt jego otrzymania potwierdza czytelnym podpisem.
5. Jeżeli podróżny uiszcza opłatę dodatkową bezpośrednio kontrolerowi, fakt jej uiszczenia odnotowuje się na wezwaniu do zapłaty opłaty dodatkowej.
6. Wszelkie uwagi i zastrzeżenia związane z przeprowadzeniem kontroli winny zostać zawarte na wezwaniu do zapłaty opłaty dodatkowej, o którym mowa w ust. 3.
7. Podróżny nieposiadający ważnego biletu, odmawiający zapłacenia należności za przewóz i odmawiający okazania dokumentu tożsamości kontrolerowi biletów, może być usunięty z autobusu.
8. Podróżny ma prawo w ciągu 1 godziny (60 minut) do bezpłatnego powrotu na przystanek docelowy, na którym zamierzał wysiąść w momencie kontroli.

§ 20.

Kontroler, zgodnie z art. 33a ust. 7 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. Prawo przewozowe (Dz.U z 2000, Nr 50, poz. 601 z późn. zm.) ma prawo:

- 1) w razie odmowy zapłacenia należności – żądać okazania dokumentu umożliwiającego stwierdzenie tożsamości podróżnego;
- 2) w razie niezapłacenia należności i nieokazania dokumentu – ująć podróżnego i niezwłocznie oddać go w ręce Policji lub innych organów porządkowych, które mają zgodnie z przepisami prawo zatrzymania podróżnego i podjęcia czynności zmierzających do ustalenia jego tożsamości. Do czasu przybycia funkcjonariusza Policji lub innych organów porządkowych, podróżny obowiązany jest pozostać w miejscu przeprowadzania kontroli albo w innym miejscu wskazanym przez kontrolera;
- 3) w razie uzasadnionego podejrzenia, że dokument przewozu albo dokument uprawniający do przejazdu bezpłatnego lub ulgowego jest podrobiony lub przerobiony – zatrzymać dokument za pokwitowaniem oraz przesłać go prokuratorowi lub Policji, z powiadomieniem wystawcy dokumentu.

Rozdział VIII. Przewóz osób

§ 21.

1. Podróżny, który zajmuje miejsce oznaczone „dla inwalidy”, „dla osoby z dzieckiem na ręku” itp. obowiązany jest zwolnić to miejsce w razie zgłoszenia się osoby dla której miejsce takie jest przeznaczone.
2. W autobusach wyposażonych w stanowisko dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach inwalidzkich, podróżny powinien umożliwić osobom uprawnionym ustawienie wózka w wyznaczonym miejscu.
3. O ile w autobusie nie ma osoby niepełnosprawnej poruszającej się na wózku inwalidzkim, podróżny zobowiązany jest do umożliwienia ustawienia wózka dziecięcego na stanowisku dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach inwalidzkich.
4. Podróżni nie mogą zajmować miejsca w pobliżu kierującego autobusem w sposób ograniczający jego pole widzenia, oraz zachowywać się w sposób utrudniający kierującemu prowadzenie autobusu.
5. Kierującemu autobusem zabrania się w czasie jazdy prowadzenia rozmów, spożywania posiłków i palenia tytoniu.

§ 22.

1. Wsiadanie i wysiadanie z autobusów odbywa się tylko na przystankach komunikacyjnych, wiatkach komunikacyjnych lub dworcach po całkowitym zatrzymaniu autobusu. Pierwszeństwo przed wsiadającymi mają osoby opuszczające autobus.
2. Wsiadanie i wysiadanie z autobusu odbywa się tylko przez wyznaczone do tego drzwi. Zabrania się wsiadania do autobusu przez drzwi stanowiące wejście do kabiny kierującego autobusem.
3. Zabrania się wsiadania i wysiadania z autobusu:
 - 1) podczas ruchu autobusu;
 - 2) przed całkowitym otwarciem drzwi autobusu;
 - 3) po sygnale oznajmującym zamknięcie drzwi lub odjazd autobusu.

4. Wsiadanie do autobusów na przystankach końcowych dozwolone jest za zgodą kierowcy autobusu, po zakończeniu czynności związanych ze zmianą kierunku jazdy i po podstawieniu autobusu na przystanek lub stację początkową.
5. Kierowca autobusu jest obowiązany podstawić autobus na przystanek początkowy niezwłocznie po zakończeniu czynności związanych ze zmianą kierunku jazdy.
6. Podróżni obowiązani są opuścić autobus na przystanku końcowym:
 - 1) gdy jest to wyznaczony przystanek dla wysiadających;
 - 2) gdy autobus zakończył obsługę danej trasy;
 - 3) gdy zachodzi konieczność dokonania czynności związanych ze zmianą kierunku jazdy;
 - 4) na polecenie kierowcy autobusu.
7. Podróżni zajmujący miejsca stojące, w czasie jazdy powinni trzymać się uchwytów lub poręczy.

§ 23.

1. W celu ułatwienia korzystania z autobusów osobom niepełnosprawnym, w tym również poruszającym się na wózkach inwalidzkich, część kursów na niektórych liniach wykonywana jest przez autobusy dostosowane do obsługi osób niepełnosprawnych. Kursy te są specjalnie oznakowane na rozkładach jazdy.
2. Wózki dziecięce oraz inwalidzkie nie podlegają opłacie.
3. Dziecko powinno przebywać w wózku podczas jazdy oraz być zabezpieczone pasami zapobiegającymi wypadnięciu z niego. W razie braku takiego zabezpieczenia dziecko należy wyjąć z wózka.

§ 24.

Podróżny zamierzający wysiąść z autobusu na przystanku oznaczonym „na żądanie” obowiązany jest wcześniej uprzedzić o tym kierowcę, naciskając umieszczony w autobusie przycisk „na żądanie”, a osoba zamierzająca wsiąść do autobusu na takim przystanku, powinna odpowiednio wcześniej dać kierowcy znak przez wyraźne podniesienie ręki. Wskazane czynności winny być dokonane w sposób umożliwiający bezpieczne zatrzymanie autobusu na przystanku.

§ 25.

1. Osoby uciążliwe, zagrażające bezpieczeństwu lub porządkowi mogą być usunięte z autobusu, przystanku lub dworca, bądź niedopuszczone do przewozu. Podróżnym tym nie przysługuje zwrot opłaty za ewentualny przejazd.
2. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, kierowca może zmienić trasę przejazdu i skierować się do najbliższego komisariatu Policji lub siedziby Straży Miejskiej.

§ 26.

1. W autobusach zabrania się:
 - 1) otwierania drzwi autobusu podczas jazdy lub podczas zatrzymania poza przystankiem;
 - 2) przebywania w promieniu pracy skrzydeł drzwi w czasie ich otwierania lub zamykania;
 - 3) przebywania w kabinie kierującego autobusem podczas jazdy;
 - 4) przebywania poza strefą przeznaczoną dla podróżnych, poza barierkami wyznaczającymi tą strefę;

- 5) używania w nieuzasadnionych przypadkach urządzeń alarmowych, hamulca bezpieczeństwa, awaryjnego otwierania drzwi, wyjść awaryjnych, środków ochrony przeciwpożarowej oraz innych urządzeń technicznych;
 - 6) zanieczyszczania i zaśmiecania lub niszczenia urządzeń i wyposażenia;
 - 7) wychylania się z autobusu i opierania się o drzwi podczas jazdy;
 - 8) jazdy na stopniach autobusu lub na jego zewnętrznych częściach;
 - 9) siadania na barierkach ochronnych, poręczach i uchwytach, na podłodze oraz schodach;
 - 10) spożywania napojów alkoholowych;
 - 11) spożywania napojów i artykułów żywnościowych, jeżeli może to spowodować zabrudzenie pozostałych podróźnych, zanieczyszczenie autobusu;
 - 12) przebywania w łyżworolkach lub wrotkach, używania deskorolek, rowerów i innego sprzętu sportowego;
 - 13) uprawiania sportów lub innych podobnych czynności i zabaw;
 - 14) gry na instrumentach muzycznych i korzystania z urządzeń nagłaśniających bez zgody ZTM;
 - 15) korzystania z telefonu komórkowego w miejscach oznaczonych odpowiednim znakiem graficznym;
 - 16) zebrania i sprzedaży obnośnej;
 - 17) wyrzucania jakichkolwiek przedmiotów z autobusu podczas jazdy lub postoju;
 - 18) wykonywania czynności niedozwolonych w miejscach publicznych lub mogących narazić inne osoby lub mienie na szkody lub obrażenia;
 - 19) kwestowania, nalepiania plakatów i ogłoszeń, rozrzucania i rozdawania ulotek oraz materiałów reklamowych bez zgody ZTM;
 - 20) zakłócania w inny sposób spokoju podróźnych.
2. W autobusach, niezależnie od ograniczeń określonych w ust. 1 podróźnym zabrania się także palenia tytoniu.
 3. Zabrania się podchodzenia do krawędzi przystanku komunikacyjnego podczas podjeżdżania autobusu w sposób uniemożliwiający lub utrudniający zatrzymanie się tego autobusu na przystanku.

Rozdział IX. Przewóz rzeczy (bagażu) i zwierząt

§ 27.

1. Podróżny może zabrać ze sobą do autobusu rzeczy (bagaż) oraz zwierzęta jeżeli istnieje możliwość umieszczenia bagażu w autobusie tak, aby nie utrudniał przejścia i nie narażał na szkodę osób i mienia innych podróźnych, nie zasłaniał widoczności obsłudze autobusu, nie zagrażał bezpieczeństwu ruchu oraz o ile nie naruszy to przepisów porządkowych określonych w niniejszym Regulaminie.
2. Podróżny ma obowiązek nadzorowania przewożonych przez siebie rzeczy (bagażu) i zwierząt. Podróżny odpowiada za zanieczyszczenie autobusu lub uszkodzenie jego urządzeń i wyposażenia oraz za szkody i obrażenia odniesione przez współpodróżnych powstałe w związku z przewożeniem przez podróźnego rzeczy (bagażu) i zwierząt.
3. Bagażu i zwierząt nie można umieszczać na miejscach przeznaczonych do siedzenia.
4. Przewóz psa podlega opłacie i może się odbywać pod warunkiem, że pies ma założony kaganiec i jest trzymany na smyczy.
5. Podróżny przewożący psa obowiązany jest posiadać przy sobie ważny dokument poświadczający aktualność szczepienia psa przeciwko wściekliźnie (np. książeczka zdrowia z odpowiednim wpisem).

6. Inne zwierzęta należy przewozić w koszach, klatkach, słoikach, itp. w sposób nie zagrażający bezpieczeństwu innych podróżnych i ich mieniu.
7. Przewóz bagażu lub zwierzęcia podlega opłacie zgodnie z odrębną uchwałą Rady Miasta Rzeszowa.
8. W przypadku naruszenia przez podróżnego postanowień ust. 1 – 6, kierowca autobusu może zażądać opuszczenia autobusu przez podróżnego, wraz z przewożonym bagażem lub zwierzęciem.

§ 28.

1. Zabrania się przewożenia w autobusach:
 - 1) przedmiotów, które mogą wyrządzić szkodę innym podróżnym przez zanieczyszczenie lub uszkodzenie ciała lub ich mienia, albo mogą uszkodzić lub zanieczyścić autobus (np. ostrych narzędzi, przedmiotów o ostrych krawędziach lub otwartych pojemników ze smarami, farbami, chemikaliami, rowerów itp.);
 - 2) przedmiotów mogących przeszkadzać innym podróżnym lub narażać ich na niewygody;
 - 3) przedmiotów cuchnących, zapalnych, łatwopalnych, wybuchowych, broni oraz innych materiałów niebezpiecznych;
 - 4) przedmiotów wywołujących odczucie odrazy;
 - 5) przedmiotów, których przewóz środkami transportu publicznego jest zabroniony na podstawie niniejszego Regulaminu lub odrębnych przepisów.
2. Podróżny, który spowodował uszkodzenie autobusu lub innych urządzeń komunikacyjnych odpowiada materialnie wobec ZTM za wyrządzone z jego winy szkody oraz zanieczyszczenia autobusów.

§ 29.

1. Nadzór nad przewożonym bagażem i zwierzętami należy do obowiązków podróżnego.
2. Za rzeczy (bagaż) lub zwierzęta, które podróżny przewozi pod własnym nadzorem, ZTM ponosi odpowiedzialność w przypadku, gdy szkoda powstała z winy przewoźnika.

§ 30.

Na żądanie innych podróżnych, kierowcy autobusu, pracowników nadzoru ruchu lub kontrolerów biletów podróżny jest obowiązany:

- 1) umieścić przewożony bagaż tak, aby nie utrudniać innym osobom korzystania z autobusu;
- 2) opuścić autobus wraz z przewożonym zwierzęciem, jeżeli jest ono przewożone w sposób sprzeczny z postanowieniami § 27;
- 3) opuścić autobus wraz z przewożonym bagażem, jeżeli obejmuje on przedmioty określone w § 28 Regulaminu;
- 4) okazać dokument, o którym mowa w § 27 ust. 5.

Rozdział X. Postanowienia końcowe

§ 31.

1. Skargi i wnioski dotyczące funkcjonowania komunikacji miejskiej można składać osobiście w siedzibie ZTM ul. Trembeckiego 3 od poniedziałku do piątku w godzinach od 8⁰⁰ do 15⁰⁰ lub listownie.
2. W zakresie nieuregulowanym niniejszym Regulaminem prawa i obowiązki stron określają przepisy Kodeksu Cywilnego oraz ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. Prawo przewozowe (Dz.U z 2000, Nr 50, poz. 601 z późn. zm.).

Uzasadnienie
do uchwały nr XXXV/689/2012
Rady Miasta Rzeszowa
z dnia 10 lipca 2012 r

w sprawie określenia przepisów porządkowych związanych z przewozem osób i bagażu
środkami publicznego transportu zbiorowego

Konieczność podjęcia przedmiotowej uchwały wynika z potrzeby ujednoczenia przepisów porządkowych związanych z przewozem osób i bagażu środkami publicznego transportu zbiorowego organizowanego przez Zarząd Transportu Miejskiego w Rzeszowie oraz zasad dotyczących przeprowadzania kontroli biletów.

Dotychczasowa uchwała obowiązuje od 1999 r. i wymaga zmiany na skutek zmiany przepisów oraz przejęcia funkcji organizatora transportu publicznego przez Zarząd Transportu Miejskiego w Rzeszowie.